

alle Begne er kommen bort fra det, hvorledes er det da gaaet til? So, saaledes, at baade Kommissionen og Udvalget, og det ikke blot Landstingsudvalget, men ogsaa Folketingsudvalget, have gjort sig bekendt med den Institution, som kaldes de Kellerske Landsfvageanstalter; den er bleven undersøgt og efterset saa grundig, og Medlemmerne have gjort sig bekendt med hele den store Virksomhed, som begyndte for en Snes Aar siden i en Kvistlejlighed. Man har da set, at den har saaledes udfoldet sig og frembragt saa smukke Resultater gennem de Forsøg, den har gjort i de forløbne Aar, at man fandt, at det vilde være urimeligt nu at standse disse Forsøg ved at overlade dem til Staten, thi det er en bekendt Sag, at ved de Institutioner, der ere under Staten, kunne Forsøgene ikke gøres med den Frihed, som er mulig, naar Anstalterne ere i mere private Hænder. Jeg giver altsaa min Tilslutning til det, at denne Sag er ganske overordentlig vel gennemarbejdet, ved Selvsyn paa Stedet af de Udvalg, der have været nedsatte, og da begge Rigsdagens Afdelinger ere komne til det Resultat, at de ikke skulle være en Statsanstalt, men en selvejende Institution, og da endelig Ministeren for saa vidt ogsaa har givet sin Tilslutning til dette, saa tør det vel anses for givet, at her er et Punkt, der er løst paa rette Maade.

Anstalterne have jo først frembragt et udmærket Resultat i Henseende til Inddelingen af de aandsvage. Der er jo et Antal af over 500, der staa paa saa højt forfælske Standpunkter, at de maa deles i mange Afdelinger, og det er egentlig de færreste af dem, der egne sig for Stolen, kun nogle og halvhjerds af de 5—600 kunne i alt Fald drive det til noget videre. De andre ere saa dybt sunkne, at de kun trænge til at faa deres legemlige Fornødenheder tilfredsstillende og ere aldeles uimodtagelige for Udvikling.

Man har spurgt, om der var noget egentligt at se, siden man bruger Betænelsen „selvejende Institution“. Det har ved Takstationen vist sig, at Ejendommene ere vurderede til 376,692 Kr. og have en Gæld paa ca. 185,000 Kr.; der bliver altsaa tilbage ca. 200,000 Kr. Det er ogsaa et ganske godt Resultat i økonomisk Henseende, saa meget mere som Anstalten i de første Aar kun fik 400 à 450 Kr. for hvert af disse Individuer; først i de senere Aar har den ligesom den anden Anstalt faaet 600 Kr., men det er jo dog ikke for alle de paagældende Individuer. Nu kunde der jo maasseliges: Men er det gode Resultat ikke naaet paa Grund af, at Betalingen er for dyr.

Jeg skal da oplyse, at for de andre abnormes Vedkommende er Betalingen højere, for de blinde betydelig dyrere og for de døve er Betalingen vist noget lignende. Man hører jo alle Begne fra og vist ikke med Urette, at Kommunerne klage over den Betaling, de skulle yde for de paagældende. Sa, det er jo muligt, at man kan komme til billigere Takster, og det var vist ønskeligt, om man kunde det, men det maatte nødvendig gaa ud over de paagældende Individuer, og i ethvert Tilfælde er det sikkert nok, at skulde Staten overtage Anstalterne, vilde Betalingen ikke blive billigere, emen snarere dyrere. I øvrigt kunde der da ogsaa hødes herpaa paa en anden Maade, nemlig ved, at Staten overtog en større Del af Forsorgen for disse aandsvage; Staten har jo hele Forsorgen for de blinde og en hel Del af Forsorgen for de døve. Det er ogsaa en Vej, man kunde komme ind paa, men jeg berører det kun for Fremtidens Skyld, thi jeg er meget vel vidende om, at paa det Standpunkt, paa hvilket Sagen nu befinder sig, er der intet i saa Henseende at gøre for Døbliffet.

Man kan vel altsaa gaa ud fra som givet, at det skal og bør være en selvejende Institution, for at den kan have Vælsighed til at udfolde de frugtbare Spirer, som ligge i Anstalterne, og som man tør gaa ud fra ville sætte yderligere Frugt. Smidertid mener jeg, at det er absolut fornødent, at man kommer til en Afgørelse af denne Sag, for at den ikke skal blive en ny Viborg Station. Udviklingen umuliggøres for Tiden ved den Stilling, som Anstalterne have, idet de ikke vide, om de ere købt eller solgte, ikke vide, hvad det bliver til, om de skulle ind under Staten, eller om Staten intet vil gøre med dem, eller om de skulle blive en selvejende Institution. Det kan ikke forsvares, at det længere bliver ved at gaa paa den Maade, og man skulde ogsaa synes, at Rigsdagen skulde kunne komme ud over de — som der staar i selve den Beretning, vi have faaet — i øvrigt for Anstaltens Vedkommende temmelig ubetydelige Punkter. Men jeg ved jo nok, at naar hvert af Tingene kommer til at fastholde sit, saa ere vi jo et saa juridisk Folk, at det kan ende med en ny Viborg Station, som kan blive ved at ligge i flere Aar. Jeg vilde nødvendig bidrage til at udbyde den Kløft, som er ved at komme til Stede, hvad den er efter min Mening. Jeg ved nok, at naar det gælder Principper, ere vi meget store, ja, naar vi komme ind paa Principperne, kan jo selv det ubetydeligste blive til noget meget betydeligt, hvulme op under Forhandlingen. Jeg vil altsaa nødvendig komme ind paa Principperne i det Spørgsmaal; men